

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Consolatio Desperantium, Seu Conciones De Magna Dei
erga Peccatores serio poenitentes, comitate**

Bosquier, Philippe

Coloniae, 1617

Concio Nona.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56142](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56142)

CONCIO NONA.

Thema. *ἡ ἐπιπλαγυία τοῦ Θεοῦ.*

Et misericordia motus est.

Et misertus est eius.

Græca.

Vulgata.

Syriaca.

Facta repetitione solita,

- Dicemus hodie.
- I. Quod, quamuis Deus sit maximè misericors, misericordiam tamen solum tempore oportuno exerceat.
  - II. Quid respondendum sit illis, qui suam presumptionem, quam de Misericordia Dei conceperunt, fundare conantur in historia Traiani, & similibus.

Heri teneris timidisque cōscientiis prouidimus quæ seuera Dei iudicia nimium perhorrescunt & multitudinem peccatorum suorum adeò fortiter apprehendunt, vt putent ea veniam non mereri prout enim potui depinxi eis magnā Dei Misericordiam, vt eos animarē, & ad spem veniæ excitarē, dummodo cum Prodigio nostro ex animo concertantur. Quia tamen tutū non est de misericordia Dei nimium præsumere, moras necere, & hoc prætextu conuersionem differre: & quia iubet, vt nō solū in ipsum speremus, verum etiam vult, vt iustitiam eius formidemus, Beneplacitum est Domino super timentes eum; *Psal. 146* in eis, qui sperant super misericordia eius, & quia vult nos Magdalenam pedes Domini Iustitiæ & misericordiæ osculantem imitari, non autem vnā absque altera; nam vt inquit S. Bernard. *Bern.* Pedes isti sunt misericordia & iudicium, quorum alterum sine altero osculari, vel temeraria securitas est, vel presumptio fugienda: *Serm. de Magdal.* & quia vult vt hic spem, que, metumque interdubij viuamus,

Virg. l. 1.
Spemque metumque interdubij, seu viuera credant, *Sicut Hincit.*

Q 3

Sive extrema pati.

Quod in veteri lege præfiguratum est cum Deus præcepit, *Non accipies loco pignoris inferiorem & superiorem molam; quia animam suam opposuit tibi.* id est, vitam suam tibi oppignoravit, dans illud in pignus quo vitam suam sustentabat: nam ad comminandum frumentum & conficiendam farinam duæ mola necessariae sunt, una superior, altera inferior; Per molam enim superiorem quæ suo pondere rumpit frumentum, intelligitur timor animam comminans, & per inferiorem spes, quæ superiorem sustinet, ne in desperatione aut maximas perplexitates dilabatur, & vicissim à superiore deprimitur, ne in præsumptione efferatur: Necessarium itaque nobis est ne alteram harum vobis subtraham; non illam timoris iustitiae diuinæ, ne in præsumptione eleuemini nimium in misericordia Dei confidendo; nõ istam spei, ne hac privati in baratrum desperationis præcipitemini. Merito in reprehendebat Propheta, qui calcæ absq; paleis tēperabant, *Destruam parietem, quem linistis absque temperamento.* Propterea etiam iussit Deus:

Ezech. 14.

Destruam parietem, quem linistis absque temperamento.

Leuit. 2.

Quicquid obtuleris sacrificij sale condies, nec auferes sal fedoris Dei tui de sacrificio tuo.

In omni oblatione tua offeres sal.

Similiter ob eandem causam iussit Agnum paschalem & aty mos panes lactucis agrestibus manducari, vt amaritudine dulcedini commisceret. *Mel inueni Comede quod sufficit.* Cum itaque heri discursu tenui de mansuetudine Dei vos pauerim, vt delicata Agni carne & azymis panibus, æquū est vt hodie nõ nihil salis & pugillū lactucarum syluestriū apponā, ne naturali Dei bonitate abutentes temere conuersionem vestram prolongetis & procrastinetis. Agedum ergo.

Ecol. 3.

Omnia tempus habent inquit sapiens: Tempus occidendi, tempus sanandi: Tempus dilectionis & tempus odij. Ita & Deus habet tempus exercendi misericordiā, & habet tempus exercendi rigorē & iustitiā. Id quod hac similitudine clarū fiet. Solent quidā diuites Eleemosinarij recepta cōsuetudine certis tēporibus eleemosinas distribuere, vt circa festa Natalitia aut Pascha-

Via: certis etiã dieb⁹, vt lunæ, mercurij, veneris; certis
 horis vt mane, circa prandiũ, idq; liberaliter omnibus
 veniẽtib; absq; personarũ acc-ptione: sed extra illud
 tẽpus, dies & horas, nihil neq; peregrinis, neq; in qui-
 linis largiũtur: portæ obseratæ omnib; sunt, *causa est*
ianua; sunt autẽ ipsorũ surdæ & inexorabilis, quali *Matt. 23.*
 fortẽ hora Lazarũ forib; diuitis epulonis assedit: su-
 spicari licet, si tamẽ ex vnquã pauperibus paruerint.
 Laudãda sanẽ est hęc liberalitas; sed pace eorũ dictũ
 velim & imperfectioni & indiscretioni permixta Im-
 perfectionis. n. est q; ideo certis dieb⁹ eleemosinas fa-
 ciũt ne singulis dieb⁹ & horis clamorib⁹ & eiulatibus
 pauperũ vexetur: ne quotidie panis frangedus: ne sin-
 gulis momẽtis ostiũ aperiendũ. An nõ alicuius tene-
 ritudinis aut mollitiẽ est nõ ferre gemitus & eiulat⁹
 miserorũ? nõlle filios Dei, mendicos inquã, quotidie,
 imò singulis horis & tibi, & ostio tuo benedicere? Nõ
 decet sane vllõ momento aspectũ pauperũ subterfu-
 gere, vt singulis momẽtis acceptorũ beneficiorũ me-
 moriã nobis reflicet, dũ gaudemus nos ab eiusmodi
 miseriis sola Dei benignitate ereptos, ac in eo statu
 cõstitutos, in quo dulciter aliis beneficiendo vitã æ-
 ternã promereri possum⁹, & sæpi⁹ heroicis pietatis &
 misericordiæ act⁹ cõspectis pauperibus elicimus: cõ-
 passio q̃ Patet erga suũ Prodigum elicit, ex visu ortũ
 habuit, *Vidit illũ Pater ipsius, & misericordia motus est.* cũ
 autẽ singulis teorsim eleemosinam conferimus, eorũ
 miseriis in particulari contẽplamur; multis verd si-
 mul existentibus in turba dignoscere non possumus
 quina maior ope & misericordia egeat, varietate
 miseriarũ, & multitudine cõplanctuũ sensũ impediẽ-
 tib⁹ & distrahentib⁹ Denique si singulis horis & o-
 mnibus perentibus eleemosina detur, habebimus oc-
 casionẽ sæpissime preces iaculatorias ad Deũ dirigẽ-
 di, quib⁹ rogem⁹, vt a similibus miseriis nos præseruet
 & q; hæcenus præseruarit, gratias agamus; sicut &
 pro eo, quod nobis omnibus subueniendi facultatẽ,
 & toties merendi oportunitatẽ fecerit. Imperfectio-
 nis etiã est; nam huiusmodi largitiones & distri-
 butiones certis diebus fieri solitæ communi pauperũ

& aliorum rumore & forma passim disseminatur, quibus hi tacerent, tamen publicus ille pauperum conuentus latissimè tuam libertatem deprædicat: Contra autem si singulis diebus & horis, nunc huic nunc illi venienti, abeunte eleemosinam dones, neque pauperes ipsi, neque spectatores scire poterunt quantas eleemosinas facias; quod sane tibi plurimum expedit, occultas enim eleemosinas a te Deus exigit, ut enim, ut *Nesciat sinistra tua quid faciat dextera*, & has

Math. 6. tibi faciendæ eleemosinæ normam præscribit, *facis eleemosinam noli tuba canere ante te. sicut hypocritæ faciunt in Synagogis & in vicis, ut honorificentur ab hominibus.* Indiscretio seu imprudentia multa meo quidem iudicio eiusmodi publicis eleemosinis inest, in his enim æquum datur fortibus & robustis, ac debilibus & claudis; æquum accipit qui miserimus est, & quantum miser: omnibus aut pars panis, aut bolus carnis, aut cochlear iusculi alicuius pro ratione temporis datur, cum in tanta se mutuo comprimentium multitudine miserix discerni nequeant. In particulis autem eleemosinis, quæ quotidie & singulis horis fiunt, facile est miseriorem a misero, discernere & ratione necessitatis utraque facilius succurrit. In

Act. 4. apostolorum exemplo, de quo legimus; *Dividebat uterque Apostolis singulis, prout unicuique opus erat:* otiosi autem illi fortes & robusti fuci, qui laborem tantum fugerunt, siue viri, siue faminæ sint remittere licebit; illorum opera mechanica addiscendum, aut saltem terram fodiendum &c. has ad nendum, texendum, &c.

Quid. 13. *Pallade placat a, sanam mollire puella*
fastor. *Discans, & plenas exonerare colos.*

licebit etiam ipsis ostendere qualem furum committat dum illorum, qui in vera necessitate sunt, eleemosinas præcipiunt: licebit quoque senioribus, aut magis miseris, quos tunc absque negotio discernere poterit, non aridum, sed cum iusculo panem præbere &c. Immo manifesta indiscretio & impudentia in hisce largitionibus est, cum enim certis diebus & horis eleemosina distribuitur, contingere potest, & cum tu cibus distribuis

distribuis, ego sitiam; & cum potum, ego fameam; & sic dona Dei inutiliter absumantur: imò & contingere potest, vt alio die ego extremam famem & sitim patiar, ita vt ni tu mihi subueneris, inedia mihi moriendum sit:

*Temporibus medicina valet: data tempore profunt,
Et data non apto tempore vana nocent.*

Quid?

Iam autem peregrinis & aduenis, qui præfixis diebus & horis adesse nequeunt, quid emolumenti ex donatione tua accretet: itane ipsis absque vlla refectioe ulterius pergendum erit, cum sæpè maiore necessitate quam ciues aut inquilini laborent? Itane mihi fame & siti moriendum erit, quia largitioni Domini mei præfixo momento non interfui? Certè iniqua eleemosynarum talis distributio est, & intentioni misericordis legislatoris ac Naturæ ipsi contraria, Cur quæso præcepta est eleemosyna? An propter respectum & commoditatem donantis? Non. *Frangite* *Isai. 58*
esurienti panem tuum, & egenos vagosq; induc in domum tuam, id est, tunc cum absque hospitio aberrant, non quando tibi bonum videbitur, aut cum non fament, aut in adibus suis morantur, sed quando domui procul sunt, in domū tuū introduceas & pascas, quod idē est ac si dicas, *Eleemosynam suo tempore facito:* propriū autem tempus dandi eleemosynam est non secundū phantasiā diuitis eleemosynam donantis, sed pauperis necessitatem patientis. Beneficium in tempore datum quamuis alias paruum, maximum est; sic pul-tes Iacob ad mortem vsque famente Esau primogenitis æquiualebant.

*ὦ μέγα τὸ μικρὸν ἔστιν ἐν καιρῷ ἢ ἐν ἄκαιρῳ, id est,
Vel maxima est pusilla res loco data.*

Hesiodus l. . Operum & dierum.

Καιρὸς δ' ἐνὶ πάντων ἀριστός,

rebus in omnibus illud

Optimum erit, si quis tempus spectauerit aptum

Sæpè enim beneficium importuno tempore præstitum multa mala & incommoda tulit: & hinc factū vt pinter dicta Sapientum æque ferè famosum sit illud

Q

illud

illud *ῥῶτι καί ποτε*, *Nosce tempus*, a hoc, *ῥῶτι ῥίπτε*,
Nosce te ipsum. Sed his satis: Sicut itaque diuites
certo tempore eleemosynas faciunt, ita & Deus Misericordiam: Dies autem Misericordiae vicia praesentem
est, cuius omni hora ad faciendam misericordiam
praesto est; eaque elapsa clausa erit ianua, & frustra
inclamabitur, *Domine, Domine aperi nobis*, sed respon-
debitur, *Nescio vos*.

Psal. 94. Hodie si vocem eius audieritis, nolite obdurare corda vestra, id est,

Senec. Nunquam sera est ad bonos mores via.

Trag. post mortem autem sera nimis poenitentia & frustra
venia petitur.

Sera nimis vit a est crassina, viue hodie.

Properandum itaque est, ante auroram, lucisq; ortum
diuinæ Misericordiae fores pulsandæ.

Prou. 8. Qui mane vigilans ad me, inuenient me.

Sap. 5. Qui de luce vigilauerit ad illam, non laborabit: assidens
enim illam foribus suis inueniet.

Psal. 62. Memor fui tui super stratum meum, & in matutinis
meditabor in te, quia tu susisti adiutor meus.

Psal. 5. Mane exaudies vocem meam: Mane astabo tibi & ex-
debo? quoniam non Deus volens iniquitatem tuas.

Adiuuabit eum Deus mane disculo.

Psal. 65. Mane saturabimini panibus, sciensq; quod ego sum De-
minus Deus vester.

Exod. 16. Summo mane abijt, vt conduceret operarios in
vineam suam; attamen etiam hora tertia ad laboran-
dum accede, gratus eris; veni hora sexta, sub mero
diem, recipieris; veni hora vndecima inclinata iam
die & denarium diurnum accipies: nam ipse per Pro-
phetam dicit,

Quacumq; hora peccator ingemuerit, saluus erit.

Isai. 30. vel vt Septuaginta Interp. verterunt,

*Quandocumq; gemueris, tunc saluus eris, & agnosces tibi
fueris.*

*Omni hora curia diuinæ bonitatis patet, & dicere
licet.*

Accedit; omnium horarum homo est Christus Dominus. Præsto est Deus, citò, serò, manè, vesperi dum modo dies gratiæ nõ præterierit, id est, nisi morte præuētus fuerit, quamuis iam pedem alterū in cymba Charonis haberet, & iuxta Proverbium, *Si libet, licet; & cum libet, licet*: omnibus semper domi est; *Non est personarum acceptor Deus*: Semper ei quod largiatur superest, qui uolet, ueniat. Ad exaudiendum præsto est, & cum Abrahamo præ foribus hospites operitur.

Genes. 18.

En ipse sitat post parietem nostrum, prospiciens per fenestras, prospiciens per cancellos.

Cant. 2.

Dominus de caelo prospexit super filios hominum, ut uideat si est intelligens, aut requirens Deum.

Psal. 13.

Antequam clament ego exaudiam:

Isai. 65.

Nulli dormit, nulli aures aut oculos negat:

Auris coeli audit omnia.

Oculi Domini contemplantur bonos & malos.

O miram Dei misericordiam! At vixdum spumantibus equis Sol occidens frenam detraxit, & nox nigro tenebrarum velo terras obduxit, id est, vix mortui sumus, & mox misericordiam aula clauditur, obseratur, & firmatur, *clausa est ianua*: Iustitiæ uero portæ panduntur: *Iustitium desijt*; mox audietur, *Do, dico, addico.*

Fastus erit per quem lege licebit agi.

Ouid. l. 3.

Lata sententiæ præter suspendium, laqueos, rotas, palos, ignem, ferrum nihil sonant; agnus in leonem vertitur; pacificus Solon in sanguinarius Dragonem mutatur, clament tunc intenta voce peccatores, *Domine, Domine aperi nobis*; nihil ipsis respondebitur, aut certe illud, *Nescio vos.*

Fastig.

Matt. 23.

Tunc inuocabunt me & ego non exaudiam: manè consergent, & non inuenient me; eo quod exosam habuerint disciplinam.

Prou. 6.

Ecquid agitis, dies effluxit, hora elapsa est, elemosynæ data sunt, ne gutta quidem aquæ ex digito Lazari expectanda est, quamuis sciens lingua

viva

viuacibus flammis aduratur. O summum rigorem
Non solum non exaudiet, sed & pereuntes ini-
debit:

*Quia vocani & reuulsi: extendi manum meam, &
non fuit qui respiceret. Despexistis omne consilium meum.
& increpationes meas neglexistis. Ego quoque in interitu
vstro ridebo, & iusannabo, cum vobis id, quod timetis,
aduenerit. Cum irruerit repentina calamitas, & inter-
itus quasi tempestas ingruerit, quando venerit super vos tri-
bulatio & angustia.*

Tunc misericordia non mouebitur; sed *Latibit
iustus cum viderit vindictam, manus suas lauabit in sa-
guine peccatorum.*

Ierem. 24.

Quamdiu praesens vita durat, Propheta Ieremias
videt ficus bonas valde, quasi ficus primi teporis post
mortem autem ficus malas, malas valde & quae co-
medi non possint. Quamdiu durat dies eleemo-
narum & misericordiae Dei, nectar, manna, peroc-
ces, cothurnices super nos vt quondam super popu-
lum Israeliticum in deserto pluit & effundit: vicia
iam qua pergimus rosas, violis & lilijs conspersa est.
Sed mox vbi vitae huius tempus effluerit, torrentis
fellis draconum potabit nos, amarissimis Colochin-
tidis nos pascet, quae cor, pulmones, stomachum ac
totum denique corpus euertent. *Mors in olla, mors in
olla. Cantharidum succos dante parente bibas.*

Ouid in

Potum dabo eis aquam fellis.

Ierem. 9.

Rosis & violis praeteriti temporis tribuli, sentes &
spinæ succedent, poma Sodomæ, mephitici & auo-
nales foetores omnino intolerabiles:

Isai. 8.

Et erit pro suauis odore foetor.
Denique mutabitur tunc Deus ex benigno pater
& dulci mater in saeuum vitricum & crudelem au-
nercam:

Impia terribiles miscet aconita Nouerca.

Et quid? Sic Deus dispositus est, habet sua tempo-
ra & quasi lucida interualla, quibus optimus, liberr-
tissimus, imò & Prodigus est, nihil sibi soli reseruat, &
dicere potest

exto
fos
hibe
vabi
alibi
tius
veni
Deu
occe
Dun
exci

S
nus
aure
stah
per
adiu
nun
eis
cab
eni
Sed
alij
rile
fo,

I
dian
era

Plenus rimarum sum, hac atq; illac perfluo.

Habet etiam sua interualla, quibus nihil ab ipso extorqueas, etiamli calidas lachrymas & Sanctos ipsos (quorum tamen preces maximi facere solet) adhibeas intercessores; nam vt inquit Dauid, *Pro hac orabit ad te omnis Sanctus*, sed, *in tempore oportuno*: & alibi:

Tunc exurgens misereberis Sion, quia tempus miserendi eius, quia venit tempus. Notandum bene, *quia tempus venit*; omnia in tempore oportuno facit & largitur Deus: quo elapso auaritia & inclementia postrema occupant, ita vt quis diceret eundem Deum non esse. Durante hac vita non amat, & vt ipsum amemus excitat:

<i>Dies noctesq; me ames, me desideres,</i>	<i>Terent. 170</i>
<i>Me somniet, me expectes, de me cogites,</i>	<i>Eunuch.</i>
<i>Me speres, me te oblectes, mecum tota sis,</i>	<i>Act. 1.</i>
<i>Meus fac sis postremo animus, quando ego sum</i>	<i>Scen. 20</i>

tuus.

Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, &c

Sed mox à morte, si eum vt oportet non amauerimus, frustra eius gratiam & fauorem inuocabimus, aures obseratas inueniemus, nihil nisi hostile expectabimus: Prædixit hoc Patribus veteris Testamenti per Isaiam, *Tempore accepto exaudiuit te, & in die salutis adiuuauit te*, & nobis etiam sub Parabola decem Virginum. Durante hac vita Deus similis est septem vaccis Pharaonis pinguibus & elegantibus, quæ significabant septem annos fertilitatis & sæcunditatis, tunc enim ad miraculum multa nobis donat & condonat. Sed cum mors malorum vitam abrupterit, similis erit alijs septem macilentis vaccis, quæ septem annos steriles denotabant; tunc enim nulla amplius fit remissio, & vt canit Ecclesia:

Isai 49.
Mat. 25.

In inferno nulla est redemptio.

Iudicium sine misericordia ei, qui non fecit misericordiam Attamen, vt vincas cum iudicaris, necessarium erat vt *Misericordia primam, Iustitia postremam acies*

aciei partem meretur, si enim prima acie collocata fuisset, nec astrictam dexteram habuisset, obuia quemuis prostrasset: Nunc autem quia primam aciem misericordia duxit, multi eius oblationibus & fauoribus bene vsi confidenter se Iustitiæ diuinæ prelostant, aut quia bene vixerunt, aut probè pœnituerunt nam, *Malacausa est, qua requirit misericordiam.* Itaque amici Auditores, ne nosiplos decipiamus cum amemus, *Misericordia motus est;* cum in Psalmis legitur *Domine meus misericordia mea,* & Augustino hunc locum exponenti credimus. *O nomen sub quo nemini disputandum est,* cum de magna Dei misericordia differimus aut disputamus: sed è contra cogitemus quod misericordiam solum certo aliquo tempore exerceat, qui elapso frustra peccatorum remissio, iustificatio, et salus speratur, quantumuis Deus infinite misericors sit.

Publius.

Psal. 58.

*Ouid. in
Nin.*

*Nec mortis pœnas mors altera finiet huius,
Horag, erit tantis ultima nulla malis.*

II.

QVOMODO RESPONDENDVM SIT
illis, qui suam de Misericordia Dei presumptionem fundare conantur in historia de Traiano & alijs.

Missal.

Rom. 14.

Iulij.

Sed dicet quispiam, cur ergo Ecclesia orat pro defunctis, tam beatis quam alijs alibi adhuc detentis; nam in Secreta oratione de S. Bonaventura ait, *Domine per hæc pie placationis officia & illum Bonaventuram (scilicet) beata retributio comitetur, & in Missa defunctorum libera eas de ore leonis, ne absorbeat eas Tartarus, ne cadant in obscurum, sed signifer sanctus Michael representet eas in lucem sanctam, &c.* Significat ergo Ecclesia quod etiam pro mortuis aliqua misericordia operanda

mandata sit; & viuorum suffragijs defunctis solatium
 aliquod praestari passim omnes Catholici credunt:
 Deinde quid dicemus de his qui in veteri & nouo Te-
 stamento ad vitam reuocati sunt, quales fuere filius
 viduae per Helisam suscitatus, & alter a latronibus
 interfectus, qui solo contactu ossium Helisae ad vi-
 tam redijt: quales fuere adolescens iuxta Naim à
 Iesu Christo ad vitam reuocatus; puella duodecim
 annorum Archi-Synagogi filia; Lazarus quatruidua-
 nus & sceleratus; & multa millia ab alijs varijs Sanctis
 ad vitam reducta? his enim post mortem summa
 misericordia exhibita fuit, ideo enim resuscitati & a-
 nima ad corpus reuocata, vt meliorem quam fecer-
 ant vitam instituerent, & priora errata, quae in
 iuuenili & lubrica aetate facile obrepunt, euitarent:
 facit ergo Deus etiam post mortem misericordiam.
 Praeterea quid responderi poterit, si vera est historia
 quae de S. Gregorio Papa & animae Traiani optimi
 Imperatoris narratur? est autem talis, Sanctus Gre-
 gorius aliquando forum Traiani transiens recor-
 datus fuit maximae benignitatis, mansuetudinis &
 misericordiae dicti Imperatoris, qui cum festinus in
 bellum pro Republ. pergeret, ac à vidua filium
 suum interfectum conquerente interpellatus esset,
 benignè ei aurem praebuit, cum enim illa vindictam
 expetisset, & Imperator se à bello reducem & in-
 columem vindicaturum promississet, vrsit illa & quid
 si Imperatori, quod Deus auerrat, funestum quid ac-
 ciderit, quis me vindicabit? Respondit ipse, Qui suc-
 cederet in Imperio: mox illa replicauit, Et quid
 hoc Maiestati vestrae proderit? eoque fatente, quod
 nihil, intulit vidua, Annon ergo expedit tibi vt
 tu potius quam alius mihi iustitiam administres?
 Ex equo itaque descendit, tellam poni iussit,
 causam & actores audiuit, deprehensum puniuit,
 viduae satisfecit, & ad bellum abiit: Hanc inquam
 Traiani bonitatem & Iustitiam miratus S. Gregorius
 in Ecclesia S. Petri pro eius animae salute ama-
 rissimè

issimè orauit, ac diuinitus ei responsum est: Preces tuas exaudiui, & pœnam æternam Traiano condonauit; caue tamen in pœterum pro animabus damnatis intercedas. Hic enim clarissimè dicitur Deum eum post mortem ad misericordiam commoueri, & *Misericordia motus est.*

Deinde magnus ille scientiarum thesaurus Origenes, an non docuit ipsos demones post multa & grauius supplicia ex Inferno liberandos, & in Paradisum reduccendos esse? S. Augustinus quoque l. 21. de ciuitate Dei c. 17. & 18. docet quosdam suo tempore fuisse, qui difficultè sibi persuadere poterant, damnatos in æternum damnandos: Quid adhæc respondebimus? videamus.

Ad orationem itaque secretam Ecclesie de S. Bonauentura dico, his uerbis ecclesiam non petere predicto Sancto remissionem alicuius peccati vel pœnæ, aut commutationem alicuius pœnæ in aliam; non sed solum augmentum gloriæ accidentalis, quam radicaliter bonis suis operibus & exemplis in hac uita promeritus erat: Dico radicaliter promeritus, non ecclesia hoc augmentum ei non petit ueniam gratiam, sed ut debitum & mercedem ex vi pacti mereatur Deum & bonos omnes iniri. Preces autem, quæ officio defunctorum pro mortuis recitantur, non in intentione ab ecclesia recitantur, ut illis pro quibus dicuntur remissionem peccati mortalis aut pœnæ æternæ obtineant, sed solum pro obtinenda remissione peccatorum uenialium, & imminutione pœnarum Purgatorij quæ Infernalibus simillimæ sunt. Et hic ictus in irritum cadit, non enim loquimur nisi de magna Dei misericordia qua peccata mortalia dimittuntur, & gratia iustificans infunditur, de qua Propheta loquitur dicens: *Miserere mei Deus, secundam magnam misericordiam tuam;* & hæc in nullos mortuos uenres effunditur, *Dum spiro, spero.*

Psal. 50.

Non mortui laudabunt te Domine, neque omnes qui descendunt in Infernum; Sed nos, qui uiuimus benedicimus Domino. Non negamus tamen quin post mortem

aliqualem adhuc misericordiam, etiam dānatis, puniēdo eos citra condignum, præster Deo, *Nam et tantes edunt de micis, que cadunt de mensa Dominorum suorum.*

Quod autem mortuos ad vitam reuocatos concernit, respondeo eos aut fuisse saluatos & in gloria, aut damnatos & in æterna pœna, aut suspensos à gloria in Purgatorio hæsisse. Si fuerint ex numero beatorum, nulla gratia aut misericordia ipsis præstita est cum ad vitam reuocati sunt, sed potius pœna inflicta, qua è tam felici possessione ad tempus exclusi denudò in arenam & campum immissi sunt, vt in hac valle lachrymarum & miseriarum denuo decerarent.

Horat. l. 1.
ep. 1.

*Spe fatum satis, et donatum iam rede, queris
Mecenas iterum antiquo me includere ludo?*

Et sic legimus quosdam à mortuis reuocatos infelicitatem suam planxisse, & nominatim quendam fratrem laicum Obertum nomine qui resuscitatus dicebat, *Hic ego quid facio: certè hic esse nolo. Hic ego quid facio: certè redire volo.* Alij autem hanc priuationem tanti boui & nouas viuendi molestias libentes susceperunt, vt seruiendo Deo & iuuando proximos merita sua auerent, ac Angelis hominibus inferuentibus similes essent: qui cum S. Martino dicere poterant, *Domine si adhuc populo tuo sum necessarius, non rogo laborem; fiat voluntas tua.*

Caesarius
l. 11. c. 6.

Si autem in Purgatorio fuerint, loci mutatio ipsis tantum concessa fuit, & pœnæ breuiiores sed grauiores, in alias leuiiores sed diuturniores permutatæ sunt:

Quod dolor in longinquitate leuis, in grauitate breuis esse soleat; vt eius magnitudinem celeritas, diuturnitatem auersatio consoletur, inquit Cicero. Hæc autem non est magna illa misericordia quam mortuis impendi negamus, cum existentes in Purgatorio iustificati sūt.

Cic. lib. 1.
de finib.

Si autem in tali statu decesserint in quo merebantur

R bantur

Chron.
Minor.
part. 2.

Hieron.
ep. 4 ad
Nepot.
edit. Ca.
vij.

bantur in baratrum Inferni præcipitari, qualis
erat ille in Castilia Episcopus Petrus nomine, quem
gloriosus Pater & legislator noster Franciscus ab In-
ferno præseruauit; qualis fortè Adolefcensille qui
ex Naim efferebatur, nam vt inquit Hieronymus
Adolefcencia multa corporis bella sustinet; qualis fortè
fuit Lazarus etiam nobilis adolefcens & dissolutus
illius Magdalenaæ frater: In his fateor difficilior est
responsio; his enim casibus maxima esset De-
i erga tales misericordia: quia tamen hi casus
extraordinarij & rari sunt instar Phœnicis, aut le-
rundi nis tempus verum præuenientis, non possunt
in nobis contra dictam resolutionem spem ali-
quam excitare: Quis enim audebit sperare se ex hoc
exiguo numero futurum? quis præsumere audebit
sibi foli tot millibus præteritis hanc misericordiam
præstandam? Deinde benè ait Seruius in illius
lib. 6. *Æneid. Regna inuia uiuis, Aspicias, &c.*

*Qua contra naturam sunt non afferunt præiudicium
generalitati; unde ait, Inuia: licet & Hercules & Iulus
transierint, & sit Æneas transiturus, sic dictum est
illud:*

*Euaditq; celer ripa irremeabilis unda.
Virgil. 6. Æneid.*

*Facilis descensus Auernæ
Noctes atq; dies patet atri ianua Diis,
Sed reuocare gradum, superasq; euadere ad auras
Hoc opus, hic labor est; pauci quos æquus amauit
Iupiter.
Vna hirundo non facit ver.*

Deinde cum omnes casus oppositi in vno sorte in-
dentur, per fortè non dissolui possunt, simili modo
similis cuneus.

De Traiano nonnulli dixerunt ipsum ad vitam redi-
isse, pœnitentiã egisse & sic æternam gloriam prome-
ritum: Quidam dicunt ipsum tunc non liberatum
sed vsque ad diem Iudicij in Inferno permanurum
Ioannes Diaconus. qui vitam Gregorij conscripsit
putat eum Traiano non gloriam cœlestem sed
dignitatem

iam exemptionem à pœnis damnatorum impetrasse: Diuus Thomas & Richardus probabilius dicunt Traianum non fuisse damnatum definitiua sententia, eò quod diuina Sapiencia præiudicat S. Gregorium pro ipso oraturum, & propterea speciali priuilegio à dānatione quā merebatur propter Sancti viri orationē præseruatus est: Quod idem factū putamus in Lazaro propter præuicis preces Marthæ & Mariæ; in Adolescente propter pias lachrymas Matris viduæ, quorum sententia dilata fuit. Sed quicquid sit, hæc omnia extraordinaria sunt & rarissima; neque cum periculo aternæ damnationis præsumendum est, nos ex hoc exiguo numero esse: Quis enim pro te Gregorius, quæ Martha & Magdalena orabunt, & apud Christum intercedent? Itane tibi oportune Christus vt adolescenti qui efferebatur occurrit? Non sane; iam tempus miraculorum abiit, fides miraculis satis firmata est.

Opinio autem Origenis & aliorum qui putant pœnas dæmonum & hominum damnatorum saltem aliquorum aliquando finiendas, maximè eorum pro quibus Sancti intercedent, iam diu ab Ecclesia damnatus error, & à diuo Augustino dicto loco tam disertè & copiosè refutatus, vt his aliquid addere sit aquam in mare ferre, & Soli candelam accendere: solum itaque cum S. Augustino lib. 21. de ciuit. cap. 23. *Si vtrumq; aeternum, profectio aut vtrumq; cum sine diuturnum, aut vtrumq; sine sine perpetuum debet intelligi. Par pari enim relata sunt, hinc supplicium aeternum, inde vita aeterna. Dicere autem in hoc vno eodemq; sensu, vita aeterna sine fine erit, supplicium aeternum finem habebit, multum absurdum est: Vnde quia vita aeterna sanctorum sine fine erit, supplicium quoque aeternum quibus erit, finem proculdubio non habebit. Item lib. 21. cap. 2.*

Homo factus est malo dignus aeterno, qui hoc in se

R 2

per-

peremit bonum, quod esse posset aeternum. Fixum itaque maneat posthac vitam nullam misericordiam superesse, nullam bonitatem, nullam clementiam, sed aeternumque sedebit, quam quisque sortitus est bonum aut malam sedem in ea ei perpetuo permanendum est: & quamuis ad raum vsque misericordiam imploremus, tamen ne guttam quidem aquae cum diuina Epulone obtinebimus. Utamur itaque amici Auditoris praesenti occasione quamdiu Deus misericordiam commouetur, quamdiu dies est & cleemosynas suis distribuit:

*Psal. 94.
Prou. 6.*

Hodie, hodie, si vocem eius audieritis; nolite obturcora vestra.

Eruere quasi damula de manu, & quasi auis de manu aucupis.

*Aestas non semper fuerit composita nidus.
Fronte capillata est, posthac occasio calua.*

Prou. 6.

Vade ad formicam, o piger, & considera vias eius, & discite sapientiam, quae cum non habeat ducem neque praetorem, nec principem parat in aestate cibum sibi, & congregat in messe quod comedat.

Tempestiuè ex his regionibus auolant hirundines vt maturè in calidas regiones aduolare possint: No quoque penitentiae operam demus, quam diu nulla Misericordiae patet, quam diu omni venienti & obe eunti audientia datur, quam diu nullum peccatum diuinam misericordiam superat; quam diu spiramus de diuina bonitate & misericordia optime speremus, & ad remissionem peccatorum nostrorum frequentibus suspirijs aspiremus.

*Crede mihi miseris caelestia numina parant,
* Cum bene peccati poenituisse vident.*

Si inter electos & saluandos primi esse nequimus secundo loco consistere non dedignemur:

*Horat. l. 1.
ep. 1.*

*Non possis oculo quantum contendere lyncæ,
Non tamen idcirco contemnas lippus insungi;
Nec quia desperes inuicti membra Glyconis,
Nodosa corpus nolis prohibere chiragra.
Est quoddam prodire tenus, si non datur ultra.*

Et quid? hoc tam oportuno tempore de peccatis non dolere & ad Deum conuerti, est de eius misericordia desperare, quem Misericordia & compassio à cælo in terram detraxit; nam vt Augustinus ait. *Misericordia Dei filium de cælo deposuit. & corpore induit.* Et cur de eius bonitate diffideremus qui pro nobis ex virgine Matre mortalis nasci dignatus est? qui stabulum, præsepe, tænum, & sctida animalia propter nos non exhorruit? Et quis? qui iam ab æterno natus erat Deus de Deo, immortalis de immortali: qui in curia cælesti commorari consueuerat; qui pascebatur inter lilia, cui multa Angelorum millia flexis poplitibus & inclinatis capitibus ministrabant. Et quid? de eius bonitate & misericordia desperabimus qui vt nos propter gulam Adami damnatos liberaret, quadraginta dies & noctes ieiunauerit, ac instar chameleontis aere vixerit? Et quis? ille qui olim quadraginta annos populum Israeliticum in deserto pavit; qui aperit manum suam & implet omne animal benedictione. De eius bonitate humiliter sentiemus qui pro nobis filijs mortis quam nostro furto fructus vetiti merebamur, inter duos latrones crucifigi voluit: quis ille? qui in cælo medium inter Patrem & Spiritum sanctum locum obrinet.

Misericordia motus est. Equid? de eius clementia abiectè sentiendum erit, qui misericordia & compassione erga nos miseras creaturas prius damnatas, quam natus descendit ad inferos, vt inde prædestinatos educeret? & quis? cui cæli cælorum hæc dignum habitaculum suppeditant: *Misericordia motus est.*

Non ita, non ita, amici Auditores, sed tempestiuè penitentia ducamur, nec diffidamus Indulgentiam præteritorum obtinere ab eo, in quo ita Misericordia dominatur, & Maiestatem illam diuinam ad tam abiecta & vilia propter nos

R 3 homi-

homines inclinavit, & in omnem omnino partem conuerterit: *Misericordia motus est*: Qui ergo de Iesu Christo desperat, neque ipsum, neque eius bonitatem satis perspectam habet. Amen.

CONCIO DECIMA.

Græca. Thema. Καὶ ἐσπλαγχνίσθη.

Vulgata. Et misericordia motus est.

Syriaca. Et misertus est eius.

Factâ breui repetitione Concionis præcedentis, ut mos meus est, talis fuit propositio.

- I. Quod Iesus Christus eam misericordiam, qua dicit proximo dimitienda esse peccata, vel nobis esse quam commendatissimam.
- II. Quod, quo sunt creature generosiores, eo frequentius accidunt, mansuetiores sunt, & misericordiam propensiores. Quod naturâ instinctu omnes ad misericordiam cupiditatem ducamur.

I.
QUOD IESVS CHRISTVS EAM MISERICORDIAM, qua dicit proximo dimitienda esse peccata, velit nobis esse quam commendatissimam.

Omibus, ut mea fert opinio, notum est. & conspicuum (animæ dilectissimæ) misericordiam duo importare; aut, ut planius loquar, esse misericordiam species, quarum una dicit remittenda esse, quæ in nos admittitur, peccata: altera

proxim
cessita
Ver
nus ill
gelicu
& mise
oculos
paup
parés,
dia lãc
dedit c
Vr dei
lentiu
recept
tumulu
ditior
Cæ
erga f
blican
ducun
nobis
bonit
anim
gia in
horan
da eff
horta
etatic
filsim
anim
pulsã
perti
quer
non t
vehe
ac ex
nem
cam
nibu